

HITY Z MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Jak oceniano w samym Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Służba Bezpieczeństwa nigdy nie została tak mocno zaangażowana w działalność środków masowego przekazu, w tym także od strony organizacyjnej i kadrowej, jak w stanie wojennym. O skali tego zaangażowania świadczy chociażby fakt, że w pierwszych tygodniach po 13 grudnia 1981 r. większość terenowych korespondencji dla „Dziennika Telewizyjnego” była przekazywana do telewizji przez komendy wojewódzkie MO (za pośrednictwem Gabinetu Ministra MSW).

Oczywiście resort nie ograniczał się tylko do tego typu pomocy, ale również inspirował najbardziej zaufanych i najwierniejszych władzy ludowej dziennikarzy oraz dostarczał im niezbędnych materiałów. Skądinąd to MSW sporządzało listę dziennikarzy, na których partia mogła liczyć w przypadku konfrontacji z „Solidarnością”, a funkcjonariusze resortu byli członkami komisji weryfikacyjnych przeprowadzających czystki wśród pracowników środków masowego przekazu.

Ponizej prezentujemy dokument, który pokazuje, jak przebiegała współpraca resortu spraw wewnętrznych z Komitetem ds. Radia i Telewizji. Pierwszy odcinek serialu *Who is who*, opartego na materiałach kontrwywiadu, prezentującego „wywrotową działalność wywiadu amerykańskiego” w Polsce został wyemitowany przez Telewizję Polską 27 stycznia 1982 r. w porze największej oglądalności, o godzinie 20.00. Dotyczył on działalności Leslie Sternberg, III sekretarza ambasady USA w Warszawie. Została ona aresztowana w marcu 1981 r. Podczas zatrzymania w jej samochodzie odnaleziono między innymi bezdebitowe wydawnictwa Konfederacji Polski Niepodległej. W ciągu kolejnych dni wyemitowano następne cztery odcinki z tej serii. Bohaterem drugiego był Peter Berg, II sekretarz ambasady USA zajmujący się szpiegostwem wojskowym, trzeciego – Zenon Celegrat zwerbowany przez CIA w Wietnamie, czwartego – Alicja Wesołowska. Ostatni poświęcono kontaktom Zbigniewa Romaszewskiego z Michałem Andersonem, II sekretarzem ambasady USA w Warszawie, i przekazaniu dokumentów Komitetu Obrony Robotników na spotkanie sygnatariuszy Aktu Końcowego KBWE w Madrycie (12 marca 1982 r.). Zamysł programu był czytelny. Chodziło o kompromitację działaczy opozycji. Nieprzypadkowo w serialu mowa jest o dwóch najbardziej zniechęconych przez ówczesne władze organizacjach (KOR i KPN). Film *Who is who* był fragmentem większej kampanii propagandowej przeciwko opozycji, podjętej po 13 grudnia 1981 r.

Z kolei 13 lutego o godzinie 20.00 został nadany reportaż z procesu współpracownika CIA Bogdana Walewskiego zatytułowany *Proces szpiega*¹.

28 stycznia po emisji pierwszego odcinka serialu *Who is who* w Centrum Prasowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych odbyła się konferencja kontrwywiadu MSW z dziennikarzami zagranicznymi, podczas której oświadczono, że każda telewizja na świecie może zakupić film.

ZAŁĄCZNIK DO INFORMACJI DZIENNEJ [MSW] Z DNIA 26 II 1982 r.

„Zainteresowania zagranicy programami TVP na temat działalności CIA przeciwko Polsce”

Powstały z inspiracji i przy współdziałaniu MSW serial telewizyjny *Who is who* wzbudził znaczne zainteresowanie wielu zagranicznych stacji telewizyjnych.

Do dnia dzisiejszego w ramach bezpłatnej wymiany komplet pięciu odcinków wraz z dyskusją w studio został przekazany – na ich życzenie – TV ZSRR, Węgier, CSRS, NRD i Kuby.

Całość serialu zakupiła też amerykańska sieć telewizyjna NBC, płacąc po 400 dolarów za jedną minutę programu.

W dniu 25 bm. o zakup serialu zwróciła się do Radiokomitetu ambasada Iranu w Warszawie. Ze względów politycznych program ten zostanie przekazany irańskiej TV po cenie kosztów wykonania kopii i tłumaczenia.

Duże zainteresowanie zagranicznych sieci telewizyjnych wywołały również sprawozdania telewizyjne z procesu B[ogdana] Walewskiego, które były retransmitowane na całą sieć Interwizji i Eurowizji. Zainteresowanie nimi wykazało 37 stacji telewizyjnych, w tym również Izraela.

Nadany po procesie reportaż *Proces szpiega* otrzymały w ramach bezpłatnej współpracy telewizje ZSRR, Bułgarii, CSRS, NRD, Węgier i Kuby.

Nadane programy okazały się (czego nie spodziewali się chyba sami pomysłodawcy) wielkim sukcesem komercyjnym. Z dzisiejszej perspektywy suma 400 dolarów amerykańskich za minutę programu² nie wydaje się oszałamiająca, ale należy pamiętać, że na początku lat osiemdziesiątych nie była mała. Nie był to być może hit na miarę polskiej szynki czy „czarnego złota”, niemniej w ten sposób Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i jego dzielnicy funkcjonariusze dostarczyli krajowi tak potrzebnych dewiz. Ciekawe jedynie, na co zostały one wydane. Ale to już całkiem inna historia.

¹ Proces Walewskiego rozpoczął się 9 lutego 1982 r. Po kilku dniach (13 lutego) sędziowie Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego skazali go na karę 25 lat pozbawienia wolności, utratę praw publicznych na 10 lat, konfiskatę mienia i grzywnę w wysokości 10 tys. zł. Walewskiego obciążono również opłatą sądową i kosztami postępowania.

² Każdy odcinek serialu *Who is who* trwał 15 minut, nie udało się natomiast ustalić, kiedy została nadana i ile trwała dyskusja na temat filmu.

